

Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 119/17
Liuksemburgas, 2017 m. lapkričio 14 d.

Generalinio advokato išvada byloje C-498/16
Maximilian Schrems / Facebook Ireland Limited

Generalinio advokato M. Bobek nuomone, Maximilian Schrems gali remtis savo vartotojo statusu Austrijos teismuose pareikšdamas ieškinį Facebook Ireland, kiek tai susiję su privačiu jo paties Facebook paskyros naudojimu

Vis dėlto M. Schrems negali remtis savo vartotojo statusu, kiek tai susiję su reikalavimais, kuriuos jam perleido kiti vartotojai

Maximilian Schrems iš Austrijos inicijavo bylą prieš *Facebook Ireland* Austrijos teismuose. Jis teigia, kad *Facebook Ireland* pažeidė jo privatumą ir duomenų apsaugos teises¹, taip pat septynių kitų *Facebook* vartotojų, perleidusių jam savo reikalavimus dėl tų pačių pažeidimų² reaguodami į jo internetu pateiktą kvietimą tai padaryti³, teises. Šie vartotojai nuolat gyvena Austrijoje, Vokietijoje ir Indijoje.

Facebook Ireland ginčija Austrijos teismų tarptautinę jurisdikciją. Pirma, ji teigia, kad byloje prieš *Facebook* M. Schrems negali (arba nebegali) būti laikomas vartotoju. *Facebook Ireland* tvirtina, kad M. Schrems prarado vartotojo statusą dėl savo profesinės veiklos, susijusios su jo reikalavimais šiai įmonei. Todėl M. Schrems negali naudotis pagal ES teisę⁴ vartotojams suteikiama privilegija iškelti bylą užsienyje įsisteigusiai kitai sutarties šaliai savo gyvenamosios vietos teisme. Bet kuriuo atveju M. Schrems *Facebook* tinklalapio sukūrimas reiškia, kad jis naudoja *Facebook* profesiniais tikslais. Antra, *Facebook Ireland* teigia, kad specialioji vartotojų jurisdikcija yra asmeninė ir ja negalima remtis dėl perleistų reikalavimų.

Oberster Gerichtshof (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) prašo Teisingumo Teismo išaiškinti specialiąją vartotojų jurisdikciją atsižvelgiant į šiuos du aspektus.

Oberster Gerichtshof nustatė faktines bylos aplinkybes ir konstatavo, kad M. Schrems specializuojasi informacinių technologijų (IT) bei duomenų apsaugos teisės srityje ir rašo daktaro disertaciją apie teisinius duomenų apsaugos aspektus. Jis naudoja *Facebook* nuo 2008 m. Iš pradžių jis naudojo *Facebook* tik privačiais tikslais išgalvotu vardu. Nuo 2010 m. jis naudoja *Facebook* paskyrą savo paties vardu, kuris parašytas kirilica, privačiais tikslais – kelia ten nuotraukas, skelbia informaciją ir naudoja pranešimų (*messenger*) paslauga pokalbiams internetu. Jis turi apie 250 „*Facebook* draugų“. Nuo 2011 m. jis taip pat naudoja *Facebook* tinklalapį. Šiame tinklalapyje pateikiama informacija apie jo skaitomas paskaitas, dalyvavimą plenarinėse diskusijose ir pranešimus apie jį žiniasklaidoje, parašytas knygas, inicijuotą lėšų surinkimo akciją, taip pat informacija apie jo iškeltas bylas⁵ *Facebook Ireland*.

¹ Be kita ko, M. Schrems prašo pripažinti kai kurias sutarties sąlygas negaliojančiomis, nutraukti duomenų naudojimą ir atlyginti žalą. Ši byla iškelta remiant bylinėjimosi finansavimo bendrovei (už atlygį, lygų 20 % nuo pajamų), taip pat viešųjų ryšių agentūrai.

² Vien bylinėjimosi tikslais.

³ Po to, kai M. Schrems paskelbė šį kvietimą, daugiau kaip 25 000 asmenų per vieną iš jo registruotų interneto svetainių perleido jam savo reikalavimus *Facebook Ireland*. 2015 m. balandžio 9 d. laukiančiųjų sąrašė buvo dar 50 000 žmonių.

⁴ 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (Reglamentas „Briuselis I“, OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42).

⁵ 2011 m. M. Schrems pateikė 22 skundus dėl *Facebook Ireland* Airijos duomenų apsaugos komisijai. Reaguodama į šiuos skundus, Duomenų apsaugos komisija pateikė patikrinimo ataskaitą su išdėstytomis rekomendacijomis *Facebook Ireland*, o vėliau – audito ataskaitą. 2013 m. birželio mėn. M. Schrems pateikė dar vieną skundą dėl *Facebook Ireland*,

M. Schrems šių bylų tema išleido dvi knygas, skaitė paskaitas (kartais už atlygį), įregistravo kelias interneto svetaines (tinklaraščius, internetines peticijas, atsakovei iškeltų bylų sutelktinio finansavimo akcijas), gavo įvairių apdovanojimų ir įsteigė asociaciją *Verein zur Durchsetzung des Grundrechts auf Datenschutz* (Pagrindinės teisės į duomenų apsaugą įgyvendinimo asociacija). Jis subūrė 10 asmenų komandą, iš jos penki pagrindiniai asmenys padeda jam „kampanijoje prieš Facebook“.

Šios dienos išvadoje generalinis advokatas Michal Bobek siūlo Teisingumo Teismui į *Oberster Gerichtshof* klausimus atsakyti, kad, pirma, vertimasis tokia veikla kaip leidyba, paskaitų skaitymas, interneto svetainių administravimas arba lėšų rinkimas reikalavimų vykdymui užtikrinti nereiškia, kad yra prarandamas vartotojo statusas teikiant reikalavimus, susijusius su šio asmens privačiais tikslais naudojama Facebook paskyra. Taigi M. Schrems gali būti laikomas vartotoju, kiek tai susiję su jo paties reikalavimais, kylančiais iš privataus jo paties Facebook paskyros naudojimo. Vis dėlto tai turi patikrinti *Oberster Gerichtshof*.

Generalinio advokato nuomone, paprastai vartotojo statusas priklauso nuo sutarties pobūdžio ir tikslo jos sudarymo momentu. Į vėlesnius pokyčius gali būti atsižvelgiama tik išimtiniais atvejais. Tais atvejais, kai sutarties pobūdis ir tikslas yra ir privatus, ir profesinis, vartotojo statusas gali būti išlaikomas, jei profesinį „turinį“ galima laikyti nereikšmingu. Žinios, patirtis, pilietinis dalyvavimas ar tai, kad asmuo dėl bylinėjimosi pasiekė tam tikrą žinomumą, savaime niekam neužkertą kelio būti vartotoju.

Antra, generalinis advokatas siūlo atsakyti, kad vartotojas, keldamas bylą užsienyje įsisteigusiai kitai sutarties šaliai savo gyvenamosios vietos teisme, pateikdamas reikalavimus kartu negali remtis ir kitų vartotojų, nuolat gyvenančių kitose tos pačios valstybės narės vietose, kitose valstybėse narėse arba valstybėse, kurios nėra narės, perleistais reikalavimais dėl to paties dalyko.

Generalinio advokato nuomone, remiantis nagrinėjamomis nuostatomis aiškiai matyti, kad specialioji vartotojų jurisdikcija visada apsiriboja konkrečiomis ir specifinėmis sutarties šalimis. Leidimas vartotojui remtis šia jurisdikcija ir dėl reikalavimų, kuriuos jam perleido kiti vartotojai vien bylinėjimosi tikslais, būtų nesuderinamas su šiomis nuostatomis. Konkrečiai kalbant, toks išplėtimas leistų sukcentruoti reikalavimus viename teisme ir kolektyvinių ieškinų atveju pasirinkti palankesnių teismų vietą, perleidžiant visus reikalavimus toje jurisdikcijoje nuolat gyvenančiam vartotojui. Toks sprendimas galėtų lemti neribotą tikslinį reikalavimų perleidimą vartotojams, priklausantiems tų valstybių, kuriose yra palankesnė teismų praktika, mažesnės bylinėjimosi išlaidos arba dosnesnė teisminė pagalba, teismų jurisdikcijai, o kai kurie teismai galėtų būti pernelyg apkrauti bylomis.

Generalinis advokatas M. Bobek pripažįsta, kad kolektyvinis žalos atlyginimas yra skirtas veiksmingai teisminei vartotojų gynybai. Jei šis mechanizmas sukurtas ir įgyvendinamas tinkamai, jis taip pat gali teikti papildomą sisteminę naudą teismų sistemai, pavyzdžiui, mažinti poreikį vienu metu nagrinėti kelias panašias bylas. Vis dėlto sukurti tokį kolektyvinį žalos atlyginimo mechanizmą vartotojų bylose turėtų ne Teisingumo Teismas, o Sąjungos teisės aktų leidėjas.

PASTABA: Generalinio advokato išvada nėra privaloma Teisingumo Teismui. Būdami visiškai nepriklausomi, generaliniai advokatai siūlo Teisingumo Teismui teisinę bylos, už kurią jie atsakingi, išsprendimo būdą. Teisingumo Teismo teisėjai pradeda pasitarimus šioje byloje. Sprendimas bus priimtas vėliau.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

susijusį su PRISM sekimo programa; dėl šio skundo Europos Sąjungos Teisingumo Teismas byloje *Schrems*, [C-362/14](#) (žr. Pranešimą spaudai Nr. [117/15](#)), panaikino Komisijos sprendimą dėl saugaus uosto.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas [išvados](#) tekstas nuo jos perskaitymo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Nuotraukas iš išvadų skaitymo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106